

Raadsvoorstel: Z/21/719626/D-771809
Onderwerp: Tijdelijke noodopvang

Datum: 12 oktober 2021
Portefeuillehouder: Ro van Doesburg
I&O: -
B&A / Raadsvergadering: 14 oktober 2021
Opsteller: Springer, Wendy
Geeft voorstel begrotingswijziging: Nee

Onderwerp:
Tijdelijke noodopvang
Voorstel:
Wij stellen u voor: 1. toestemming te verlenen aan de acute noodopvang van 300 vluchtelingen voor maximaal 4 weken in het voormalig belastingkantoor aan de Vroedschapstraat.
Aanleiding:
Het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) heeft de gemeente gevraagd tijdelijk vluchtelingen op te vangen in het voormalig belastingkantoor aan de Vroedschapsstraat in de Gildewijk. Het gaat om het verblijf van 300 asielzoekers voor de duur van maximaal 4 weken. De opvang is nodig om crisisopvang te voorkomen. In februari 2021 werd besloten het voormalig belastingkantoor niet meer te gebruiken voor de opvang van vluchtelingen. De situatie is echter veranderd. De vraag betreft nu een acute situatie en maximaal 4 weken opvang. Door 4 weken het belastingkantoor te gebruiken, voorkomen we dat vluchtelingen in een crisisopvang belanden door een periode van de openstelling van andere locaties in Zuid-Holland te overbruggen. Crisisopvang betekent dat mensen in noodopvanglocaties zoals bijvoorbeeld een sporthal verblijven. Het zijn locaties die eigenlijk niet geschikt zijn voor de opvang van groepen mensen. Dit willen we voorkomen. De opvanglocaties voor vluchtelingen zitten momenteel overvol. Door de toestroom van vluchtelingen in ons land heeft het ministerie alle gemeenten gevraagd mogelijkheden te onderzoeken voor (tijdelijke) noodopvang. De huidige situatie is momenteel zo nijpend dat zelfs voldoende noodopvang in ons land niet op tijd klaar is. Daarom zijn extra plaatsen nodig om deze tijd te overbruggen. Het COA heeft gevraagd hiervoor maximaal 4 weken gebruik te mogen maken van het voormalig belastingkantoor. Het college heeft een principe-besluit genomen. Op donderdag 7 oktober zijn de fractievoorzitters geconsulteerd. Deze consultatie heeft geleid tot dit raadsvoorstel. Met dit raadsvoorstel verzoekt het college uw raad om mee te werken aan de tijdelijke noodopvang.
Beoogd effect:
Tijdelijke noodopvang te bieden aan vluchtelingen in het voormalig belastingkantoor en hiermee crisisopvang te voorkomen.
Argumenten:
<i>1.1. Hiermee draagt de gemeente bij aan de humanitaire hulpvraag.</i> Februari 2021 werd besloten het voormalig belastingkantoor niet meer te gebruiken voor de opvang van vluchtelingen. De situatie is echter veranderd. De maatschappelijke nood is hoog. Met de tijdelijke noodopvang draagt de gemeente bij aan deze humanitaire hulpvraag. <i>1.2. Het verzoek van het COA is anders dan het eerdere verzoek uit 2020.</i> Tijdens de raadsvergadering van 18 februari 2021 is er besloten het voormalig belastingkantoor niet te gebruiken voor de opvang van vluchtelingen. Het verzoek van het COA is nu anders dan het verzoek dat tijdens dit raadsvoorstel voorlag. De vraag is nu anders dan deze voorlag tijdens de raadsvergadering van 18

februari 2021. Het verzoek is om het gebouw te gebruiken voor noodopvang voor maximaal 4 weken. Hiermee kunnen er tijdelijk vluchtelingen worden opgevangen. Ondertussen wordt er op verschillende plekken in Nederland hard gewerkt aan locaties voor langere periodes.

1.3. Hiermee leveren we als gemeente extra inspanning om crisisnoodopvang te voorkomen.

Het college heeft op donderdag 26 augustus 2021 een brief ontvangen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK). Hierin vraagt zij om extra inspanning om de opvang van statushouders en asielzoekers goed te organiseren om crisisnoodopvang te voorkomen. De huidige instroom in de migratieketen en de achterblijvende uitplaatsing van statushouders naar huisvesting in gemeenten zijn zorgwekkende ontwikkelingen. Het COA verwacht binnen enkele weken volledig bezet te zijn en niet langer nieuwe asielzoekers te kunnen opvangen. Als dat moment wordt bereikt is ook crisisnoodopvang noodzakelijk.

Sinds 2019 roept het ministerie van BZK landelijk op om extra opvang te creëren om de overvolle asielzoekerscentra te kunnen ontlasten. Naast de recente situatie in Afghanistan zijn er ook zorgen over de situatie in Libanon, Belarus en Turkije. Bovendien arriveren steeds meer nareizigers in het kader van gezinshereniging in ons land. Zij konden eerder niet reizen vanwege de internationale reisbeperkingen in verband met COVID-19. Daarnaast verblijven er 6.000 statushouders langer dan de afgesproken termijn in de opvang. Dit zogenaamde uitplaatsen loopt in veel gemeenten achter.

1.4. De afspraken met het COA worden vastgelegd in een bestuursovereenkomst.

De afspraken tussen het COA en de gemeente over de taken en rolverdeling tussen partijen worden schriftelijk vastgelegd. Naast aspecten als het aantal opvangplaatsen (maximum 300), de bijbehorende voorzieningen en de periode (maximaal 4 weken, zonder verlengingsopties), worden afspraken vastgelegd over de communicatie en coördinatie van burgerinitiatieven, de registratie en screening in het kader van gezondheid en veiligheid en de afstemming over handhaving in en rond het pand.

Risico's:

1.1. Er kan overlast ontstaan door de tijdelijke noodopvang.

In COA-opvanglocaties gelden huisregels en regels voor veilig samenleven. Wanneer bewoners de regels overtreden, volgen maatregelen. Deze variëren van het voeren van een correctiegesprek tot het inhouden van weekgeld of andere verstrekkingen. In het uiterste geval volgt (tijdelijke) ontzegging van opvang. Het COA houdt voor elke locatie een incidentenregistratie bij.

Een aantal opvanglocaties in Nederland hebben de laatste jaren veel meer last gekregen van overlastgevers: bewoners, doorgaans jonge mannen met een kansarme asielaanvraag, die zich in en om de opvanglocaties misdragen. Deze groep wordt aangeduid als veilige landers, omdat zij uit landen komen die aangemerkt staan als veilig. Maar niet alle asielaanvragers uit veilige landen zijn overlastgevers. Het gaat hier om een relatief kleine groep die overlast veroorzaakt. Vluchtelingen uit veilige landen zullen niet worden opgevangen in het voormalig belastingkantoor. We willen vluchtelingen huisvesten die meerderjarig zijn en geen zware gezondheids- of psychische problemen hebben. Het kunnen mensen zijn uit bijvoorbeeld Afghanistan, Syrië, Eritrea, Jemen of Turkije. Dit zijn vluchtelingen die weinig tot geen overlast geven. Voor overlast is er nauw contact tussen de COA, gemeente en de politie.

1.2. Eerder is er besloten het voormalig belastingkantoor niet te gebruiken voor de opvang van vluchtelingen.

Tijdens de raadsvergadering van 18 februari 2021 is besloten geen toestemming te verlenen aan het COA om op de locatie voormalig belastingkantoor een azc te vestigen. Dit besluit is genomen op basis van een optelsom argumenten, waar niet één doorslaggevend argument de basis was. De vraag die nu voorligt gaat om een tijdelijke noodopvang. Hierdoor is de vraag anders. Dit zal echter onder omwonenden niet zo worden ervaren. Omwonenden hebben weinig vertrouwen in de maximale periode van 4 weken. Deze maximale

periode zal in een bestuursovereenkomst worden vastgelegd. Het COA mag niet afwijken van deze bestuursovereenkomst.

Financiën:

De verantwoordelijkheid voor de realisatie van de opvang van vluchtelingen ligt bij het COA. Het COA neemt de kosten van de noodopvang voor haar rekening. Indien door de vestiging van de opvanglocatie voor de gemeenten extra kosten ontstaan, voorziet het Faciliteitenbesluit Opvangcentra in een vergoeding hierin door het COA.

Door de ambtelijke inzet zal er wel een tijdelijk verschuiving ontstaan van prioriteiten.

Participatie:

Omwonenden van het voormalig belastingkantoor zijn op vrijdag 8 oktober met een brief geïnformeerd over de tijdelijke noodopvang.

Om antwoord te geven op vragen van inwoners en partners zullen er op de korte termijn informatiebijeenkomsten worden georganiseerd:

1. Informatieavond voor bewoners en gemeente;
2. Een inloopsprekkuur met verschillende partijen, zoals het COA en stichting VluchtelingenWerk.

Communicatie:

Op vrijdag 8 oktober is er een persbericht uitgegaan en een brief voor omwonenden. Verder volgt er een informatiebijeenkomst voor de daadwerkelijke opening van de noodopvang. Dit traject is in overleg met het COA.

Er zijn verschillende communicatiemomenten te benoemen:

- Informatiebijeenkomsten;
- Komst 1^e vluchtelingen;
- Vertrek vluchtelingen.

Duurzaamheid:

Niet van toepassing.

Vervolgproces:

Na instemming zal er een bestuursovereenkomst worden aangegaan met het COA. Hierin staan alle afspraken tussen gemeente en COA. Denk daarbij aan de afspraak over extra kosten voor handhaving, maximale periode en doelgroep.

Het COA heeft een ontheffing aangevraagd van het bestemmingsplan. Op 19 oktober wordt de aanvraag als ingekomen gepubliceerd. Naar verwachting wordt op 26 oktober de verleende tijdelijke vergunning gepubliceerd.

Bijlagen:

- Formeel verzoek COA

Burgemeester en wethouders van Gorinchem,
de secretaris, de burgemeester,

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Gorinchem,

Gelet op het raadsvoorstel van het college d.d. 12 oktober 2021

Gelet op de wettelijke bepalingen

Besluit:

In te stemmen met:

1. Toestemming te verlenen aan de noodopvang van 300 vluchtelingen voor maximaal 4 weken in het voormalig belastingkantoor aan de Vroedschapstraat.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 14 oktober 2021

Griffier,

Voorzitter,